



6

హైకూ

‘సమ్థింక్ రాంగ్, సమ్థింక్ రాంగ్!’ అంటూ గొణుక్కోసాగాడు హరి. క్లాసులో కూర్చోవాలనిపించలేదు. హఠాత్తుగా క్లాసు నుంచి బయటకు వచ్చాడు. పుస్తకాలు కళ్ళజోడు అట్లాగే టేబుల్పై వదిలేశాడు.

“సార్! మీ పుస్తకాలు,” వెనుక నుంచి కుర్రాడు అరుస్తున్నాడు. వాడివైపు తీక్షణంగా చూసి, “మీ పేరు అబ్దుల్లా కదూ!” అన్నాడు ఏదో గుర్తుకొచ్చినవాడిలా.

“అవును సార్!” అన్నాడు వాడు అర్థం కాని ముఖంతో.

“అల్లా గొప్పవాడు! ధైర్యంగా ఉండు!” అంటూ ముందుకు సాగాడు. అబ్దుల్లా తెల్లముఖం వేశాడు. వాడికేం అర్థంకాలేదు.

పరధ్యానంగా అట్లాగే నడుచుకుంటూ స్టాఫ్ రూమ్ లోకి వెళ్ళాడు హరి. “ఏం సార్! అప్పుడే వచ్చారు. క్లాస్ అయిపోయిందా?” లక్ష్మీబాయి, తెలుగు లెక్చరర్ అడిగింది. ఆయన అదేం పట్టించుకోనట్లుగా ‘ఊళ్లో గొడవలేమయినా అవుతున్నాయా?’ అన్నాడు ఆందోళన పడుతున్న ముఖంతో. “లేదే!” అంటూ ఎస్.ఎస్. రావు, ఇంగ్లీషు లెక్చరర్ వింతగా చూశాడు ఆయన వంక.

హరికి ఎందుకో కంగారుగా ఉంది. ముఖం నిండా చెమటలు పడుతున్నాయి. ఏదో చెడ్డవార్త వినాల్సి వస్తుందనే భావం లోలోపల

గుబగుబలాడుతోంది. అతని గుండెల్లో పదేపదే భయంలాంటి, కంగారులాంటి భావం, 'తీతువు అరుపులాగా నా గుండెల్లో ఈ శబ్దం ఏమిటి? ఏ ఉపద్రవం రానుందో?' అని దిగులుపడ్డాడు.

లైబ్రరీ వైపు వెళ్ళాడు. ఎంతో నిశ్శబ్దంగా వుండాల్సిన లైబ్రరీ గొడవగొడవగా వుంది. 'ఇన్డిసిప్లిన్! ఇన్డిసిప్లిన్!' అంటూ గొణుక్కున్నాడు. "మూర్తి ఏవైంది! ఎందుకింత కంగాళిగా వుంది లైబ్రరీ!" లైబ్రరీయన్ పై మండిపడ్డాడు.

"ఏంలేదు సార్! పావురాళ్ళు కొన్ని లోపలి గదుల్లో చేరాయి. రాక్లపైన కాపురం పెట్టాయి. పైనున్న గదులన్నింటిలో రెట్టలువేసి పాడుచేశాయి. ఎప్పుడూ కువకువ మంటూ ఒకటే గొడవ! కుర్రాళ్ళను పంపాను తోలమని. అవి దొరక్కుండా లైబ్రరీ అంతా ఎగురుతూ గొడవ చేస్తున్నాయి," సంజాయిషీలాగా చెప్పాడు లైబ్రరీయన్. తెల్లని పావురం ఒకటి హరి ముఖాన్ని రాసుకుంటూ వెళ్ళిపోయింది. 'కువ, కువ' హాయిగా మెత్తగా తోచింది దాని అరుపు.

"పావురాళ్ళు శాంతికి చిహ్నాలు కదా! వదిలెయ్యకపోయ్యాయా?" ఏదో గుర్తుకొచ్చిన వాడిలా అన్నాడు హరి.

"ఊరుకోండి సార్! మీరు మరీ భావుకులైపోతున్నారు ఈమధ్య," అంటూ ప్రేమగా కసిరాడు లైబ్రరీయన్.

లైబ్రరీ లోపలంతా హడావుడిగా వుంది ఉఫ్, ఉఫ్ అంటూ పావురాళ్ళను తరుము తున్నారు కుర్రవాళ్ళు. వాళ్ళలో ఒకడు కసిపట్టినట్లుగా కోపంగా వాటి వెంట పరుగెడు తున్నాడు. 'రిలాక్స్ రిలాక్స్! ఇది యుద్ధరంగం కాదు!' అని ఆ కుర్రాడికి చెప్పాలని పించింది హరికి. వాడు వినే మూడ్లో లేడు.

వాళ్ళ హడావుడికి పుస్తకాల రాక్లు పక్కకు వారిగి దబ్దబ్ద మంటూ పుస్తకాలు నేలపై జారాయి. వందలాది పుస్తకాలు మొదటి అంతస్తులోంచి కిందకు జారి నేలపై గుట్టలు గుట్టలుగా పడ్డాయి. కోపంగా పరుగెడుతున్న కుర్రవాడి చేతిలోని కర్ర తగిలి ఒక పావురం కువకువమని మూలుగుతూ నేలపై పడింది. ముక్కులోంచి రక్తం, అది గిలగిలలాడుతోంది. నేలపాలైన పుస్తకాలు, గిలగిలాడుతున్న పావురం, హరికి బాధాకర మైన ప్రతీకలా తోచాయి. ఆయన లోపలి తీతువు మళ్ళీ అలజడి మొదలుపెట్టింది. ఒక అనీజినెస్ ముఖమంతా పాకింది.

"మూర్తి! ఏమిటి రాక్షసం! ఇట్లా పావురాల్ని చంపటం, పుస్తకాల్ని నేలపాలు చేయటం!" కోపంగా అరిచాడు హరి. ఎపాలజిటిక్ గా చూశాడు లైబ్రరీయన్.

"మీరట్లా పది నిముషాలు బయట నిలబడండి. క్షణాల్లో అంతా సర్దేస్తాను," అని ఆయనకు నచ్చజెప్పి, "రంగారావు! ఇంక పావురాళ్ళ వేట ఆపి, పుస్తకాలు సర్దండి!" అంటూ వాళ్ళకు ఆజ్ఞలు జారీ చేశాడు లైబ్రరీయన్.

పెరుగుతున్న అనీజినెస్‌ను ఎట్లా కంట్రోలు చెయ్యాలో అర్థంకాలేదు హరికి. 'ఎదైనా మందు వేసుకుంటేనో,' అని ఆలోచించాడు. బి.పి. కోసం డాక్టర్లు ఇచ్చిన 'ఎటెనలాల్ బిళ్ళలు జేబులోనే ఉన్నాయి. ఈ వచ్చిన ఇబ్బంది బి.పి.లాగా తోచటం లేదు. ఇది పూర్తిగా మానసికమైన ఇబ్బందిలాగే తోస్తోంది. గతంలో కూడా ఇట్లా వచ్చినట్లు గుర్తు. కానీ ఎప్పుడూ ఎట్లా వచ్చిందో గుర్తుకు రావటంలేదు. చాలాసేపు ఆలోచించి ప్రస్తుతానికి ఒక ఎటెనలాల్ టాబ్లెట్టు వేసుకుందాం అని నిర్ణయించుకున్నాడు.

క్యాంటీన్‌కి వెళ్ళి ఒక కాఫీ ఆర్డర్ చేశాడు. క్యాంటీన్ కుర్రవాళ్ళతో కిక్కిరిసి వుంది. నలుగురైదుగురు కుర్రవాళ్ళు బల్లలపై విలాసంగా కూర్చున్నారు. వాటిచుట్టూ ఒక పెద్ద గుంపు. స్టీరియోలో వస్తున్న సినిమా పాటకు రెస్పాన్స్‌గా టేబుల్‌పై తాళం వేస్తున్నారు. ఒకళ్ళిద్దరు ఆ పాటను హామ్ చేస్తూ డాన్స్ చేస్తున్నారు. వాళ్ళు ప్రపంచాన్ని పట్టించుకో నంతగా ఆ పాటలో లీనమై పోయారు. హరి రాకను కూడా గమనించలేదు. ఇద్దరు కుర్రవాళ్ళు మాత్రం మేనేజర్‌తో పెద్దగా వాదిస్తున్నారు. కాసేపటికి మేనేజర్ ఓడిపోయి నట్లుగా ముఖంపెట్టి స్టీరియో ఆపివేశాడు. హఠాత్తుగా పాట ఆగిపోయింది. డాన్స్ చేస్తున్న కుర్రవాళ్ళలో ఒకడు, "ఇట్ ఈజ్ బార్పేరియస్!" అంటూ పెద్దగా అరుస్తూ కౌంటర్ దగ్గరకు వెళ్ళాడు. "ఇట్ ఈజ్ ఇన్‌సల్టింగ్ అవర్ సెంటిమెంట్స్," కౌంటర్ దగ్గరనున్న కుర్రవాడు వాదిస్తున్నాడు. హరి వాణ్ణి గుర్తుపట్టాడు. అబ్బుల్లా, పొద్దున పలకరించిన డిగ్రీ స్టూడెంట్. 'ఈ పిల్లలెందుకు ఇట్లా పోట్లాడుకుంటున్నారు,' అనుకుంటూ విసుగ్గా కౌంటర్ దగ్గరకు వెళ్ళాడు హరి.

"వాటీజ్ హేపెండ్ అబ్బుల్లా?" విసుగ్గానే అడిగాడు.

"చూడండి ఈ ఒక్క పాట పెట్టొద్దంటే వినడం లేదు," కంప్లైంట్ చేశాడు అబ్బుల్లా.

"ఏం పాటది?" ఆసక్తిగా అడిగాడు హరి.

"అదే..." ఆ పాటను పలకడానికి ఇష్టపడలేదు అబ్బుల్లా. "ముస్తాఫా! ముస్తాఫా డోంట్ వర్రీ ముస్తాఫా!" పక్కనున్న కుర్రాడు హామ్ చేస్తున్నట్లుగా చెప్పాడు. కాసేపు ఏం మాట్లాడాలో అర్థంకాలేదు హరికి.

"ఓకే! ఆపేస్తానన్నానుగా," కౌంటర్‌లో మేనేజర్ సర్ది చెబుతున్నాడు. అబ్బుల్లా కోపంగా బయటకు వెళ్ళాడు. హరి కూడా విసుగ్గా బయటకు నడిచాడు. "ఏం పొడుచుకొచ్చింది... గాడెస్ సరస్వతికి బట్టలు లేకుండా బొమ్మలేసినప్పుడు..." మిగిలి పోయిన కుర్రవాళ్ళ స్వీపింగ్ కామెంట్స్ పాస్ చెయ్యటం మొదలుపెట్టారు.

"స్టాపిట్!" పెద్దగా అరిచాడు హరి. తనెపుట్ట చెదిరి ఈగలు ఝమ్మని రొద పెట్టి నట్లుగా అయిపోయారు పిల్లలు. 'నేనేనా? ఎందుకింత ఉద్రేకం నాకు?' అని తనలో తాను అనుకున్నాడు హరి. పిల్లలందరూ లోలోపల గొణుక్కుంటూ బయటకు వెళ్ళారు.

కాంటీన్ ఖాళీ అయింది. ఆ నిశ్శబ్దంలో మళ్ళీ 'అలజడి' పెరగటం మొదలుపెట్టింది హరికి.

స్టాఫ్ రూమ్ వైపు నడిచాడు హరి. క్యాంటీన్ లో మళ్ళీ, 'ముస్తఫా ముస్తఫా!' పాట వినబడటం మొదలుపెట్టింది. బయటకు వెళ్ళిన కుర్రవాళ్ళు మళ్ళీ కాంటీన్ లోకి వెళ్ళటం మొదలుపెట్టారు పాటను హామ్ చేసుకుంటూ. లైబ్రరీ దగ్గర పావురాళ్ళ వేట ఇంకా కొనసాగుతోంది. ఒక కుర్రవాడు లైబ్రరీ పైకి ఎక్కి బురుజులాగా ఉన్న ప్రదేశాన్ని కర్రలతో తొలుస్తున్నాడు. గూడు లోపల వున్న పావురాళ్ళు భయంతో టవ్ టవ్ మంటూ పైకి లేచాయి. వాటి అరుపులతో ఆకాశం గొడవ గొడవగా ఉంది. ఫెళఫెళమంటూ గూడు కూలిపోయింది. అప్పుడు హఠాత్తుగా ఏదో మెరిసింది హరికి. తన మనస్సు లోపలి అనీజినెస్ కు కారణం అర్థమైంది. ఆ వేళ డిసెంబర్ ఆరు.

ఎస్.ఎస్.రావు ఎదురైనాడు. "క్లాసులు లేవు. ఇంటికి వెళుతున్నాను. మీరూ వస్తారా! ఇంటి దగ్గర డ్రాప్ చేస్తాను," అన్నాడు.

"క్లాసులెందుకు లేవు?" కంగారుగా అడిగాడు హరి.

"ఊళ్ళో గొడవలుగా ఉన్నాయట. కలెక్టర్ ముందు జాగ్రత్తగా ప్రొహిబిషన్ ఆర్డర్స్ ఇచ్చాడట!" హరి గుండెల్లో అలజడి తీవ్రమైంది. గుండె లోపల దబ్ దబ్ మంటూ చప్పుడు. గుండె ఆగిపోతుందేమో అని భయపడ్డాడు హరి.

ఎస్.ఎస్. రావును వెళ్ళిపోమని చెప్పాడు. హరి ఒక్కడే స్టాఫ్ రూమ్ వైపు వెళ్ళాడు. హరికి దాలా దిగులుగా ఉంది. ఎవరైనా ఓ దారిస్తే బాగుండు అనిపించింది. కుర్ర వాళ్ళు హుషారుగా అనందంగా ఇళ్ళకు వెళ్ళటం ఏమీ బాగా లేదనిపించింది. 'కులాసాగా ఉండాలి సమయం కాదరా! కళ్ళ ముందరో శపం వుంది!' అని పెద్దగా అరవాలని పించింది.

యాభై ఆరేళ్ళ హరికి హిస్టరీ అధ్యాపకుడుగా పెద్ద పేరుంది. అమరావతి దగ్గర వున్న అర్మీ యోలాజికల్ తవ్వకాల్లో ఆయనకు గొప్పపేరు వచ్చింది. ఎంచేతనో బ్రహ్మచారిగా ఉండిపోయేడు. దార్యునికుడిగా, మేధావిగా ఆయనకెంతో పేరు. చరిత్రను కొత్త కోణంలోంచి చూసిన ఆధునికుల్లో ఒకడుగా ఆయన గురించి చెప్పుకుంటారు.

స్టాఫ్ రూమ్ లో హరి ఒక్కడే కూర్చుని ఉన్నాడు. కాలేజీ మెల్లమెల్లగా నిర్మానుష్యం అయ్యింది. వాచ్ మెన్ తలుపులు మూసివేసుకొంటున్న సమయానికి హరి మెల్లగా లేచాడు. చిన్న చేతిగుడ్డ సంచెలో వున్నకాలు సర్దుకొని బయటకు అడుగులు వేశాడు.

బజారులన్నీ భయాన్నీ, దిగుల్నీ ముఖంపై తోడుక్కున్నాయి. షట్టర్లన్నీ మూసి వేస్తున్నారు షాపువాళ్ళు. ఆటోరిక్వాలు, స్కూటర్లు వేగంగా పరుగులు తీస్తూ కళ్ళ ముందు నుంచి అదృశ్యం అవుతున్నాయి. రెండు మూడు జీపుల్లో పోలీసుదళాలు తరలి వెళు తున్నాయి. అట్లాగే వీధుల్లో మొండిగా నడవటం మొదలుపెట్టాడు హరి.

వీధులన్నీ నిశ్శబ్దంగా ఉన్నాయి. కానీ పెనుకోకం ఏదో వినబడి వినబడక

వెంటాడుతున్నట్లుగా ఉంది. అంతటి నిశ్శబ్దంలో ఒక దృశ్యం హరిని చటుక్కున ఆకట్టు కొంది. విశాల మైన వీధిలో అతనొక్కడే. పన్నెండేళ్లు కూడా ఉండవు. స్కూలు యూని ఫారంలో ఉన్నాడు. కుంచె, రంగుడబ్బా, ఏకాగ్రతతో గోడపై నినాదమేదో రాస్తున్నాడు. గొప్ప దృశ్యం. ప్రపంచమంతా శూన్యమై, వాడొక్కడే మిగిలినట్లుగా.

దృశ్యం చెదిరింది. పోలీసు జీపు అటుగా వెళుతూ వాడిపక్కనే ఆగింది. అందు లోంచి ఒక పోలీసు కాలరు పట్టుకొని ఆ కుర్రవాణ్ణి వెనక్కులాగి, నేలపై విసిరికొట్టి, నునుపైన, మృదువైన వాడి చర్మంపై లారీతో బాది, “ఘో! పరిగెత్తు! ఈమధ్యన కనిపించా వంటే చంపేస్తాను!” అంటూ గర్జిస్తున్నాడు.

కుర్రవాడు పక్కవీధిలోకి పరుగెత్తాడు. జీపు వెళ్ళిపోయింది. ఒక హింస తాలూకు చిహ్నాలు మాత్రం అక్కడ ఉన్నాయి. డబ్బాలోని ఎర్రరంగు ఒలికిపోయింది. కుంచె ముక్కలు ముక్కలయింది.

హరి అటువైపు నడిచాడు. గోడపైన పూర్తికాని నినాదం. ‘లెట్ అజ్ ఆల్ లివ్ ఇన్ పీస్!’ అంటూ ఇంగ్లీషులో రాసి ఉందా నినాదం. ఆ నినాదం కిందనున్న మూడు పంక్తుల కవిత ఒకటి హరిని ఆకట్టుకొంది.

“ఒక స్వప్నం ఇంకా మిగిలి ఉంది.

వేసవిలో మొలిచే పచ్చికలా

రండి! పావురాల్ని పెంచుదాం!”

క్షణం పాటు విస్మయం చెందాడు హరి. భక్తితో కిందకు వంగి విరిగిపోయిన కుంచె తాలుకు ముక్కల్ని ఏరుకుని సంచెలో దాచుకున్నాడు. గొప్ప ఏంటిక్ సంపద పొందినట్లుగా అనిపించింది హరికి.

ఆంధ్రజ్యోతి వారపత్రిక 14, మార్చి 1997

విశాలాంధ్ర తెలుగు కథ

తెలుగు కథకు జే జే